

20150341024

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

Врз основа на член 72, став (4) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13 и 43/14), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ НА ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИ НА САЛМОНЕЛА И ДРУГИ ОДРЕДЕНИ АЛИМЕНТАРНИ ИНТОКСИКАЦИИ ⁽¹⁾

Член 1

Со овој правилник се:

- 1) пропишува начинот на вршење на официјални контроли на салмонела и други одредени алиментарни инфекции и интоксикации;
- 2) пропишуваат мерките кои се превземаат во случај на сомнение и на позитивен наод на присуство на зоонози и предизвикувачи на зоонози;
- 3) пропишуваат општите и посебните барања и услови и активности кои треба да ги исполнат и спроведат операторите со храна за спречување и елиминирање на појавата на зоонози и
- 4) пропишуваат мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонозите и алиментарните инфекции и интоксикации.

Член 2

Одредбите на овој правилник имаат за цел да обезбедат:

- 1) намалување на преваленца на одредени зоонози кај популациите на животни, и тоа:
 - (а) на ниво на примарно производство и
 - (б) кога е соодветно за зоонозата или предизвикувачите на зоонози за кои станува збор, во други фази на ланецот на исхрана, вклучувајќи храна и храна за животни;
- 2) примена на мерки за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози од Агенцијата за храна и ветеринарство (во понатамошниот текст: Агенцијата) и операторите со храна и храна за животни;
- 3) примена на одредени правила за одредени контролни методи за намалување на преваленца на зоонози и предизвикувачи на зоонози и
- 4) примена на правила при промет со одредени животни и нивни производи во Република Македонија и нивниот увоз од трети земји.

⁽¹⁾ Со овој правилник се врши усогласување со Регулативата (ЕЗ) Бр. 2160/2003 на Европскиот Парламент и на Советот од 17 ноември 2003 година за контрола на салмонела и други предизвикувачи на зоонози кои се пренесуваат преку храна, (CELEX број 32003R2160); Регулативата на Комисијата (ЕЗ) бр. 1177/2006 на 1 август 2006 година за спроведување на Регулативата (ЕЗ) бр. 2160/2003 на Европскиот парламент и на Советот во врска со барањата за употреба на специфични контролни методи во рамките на националните програми за контрола на салмонела кај живина, (CELEX број 32006R1177); Регулативата на Комисијата (ЕУ) бр. 1190/2012 од 12 декември 2012 во врска со целите на Унијата за намалување на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium* во јата на мисирки, како што е наведено во Регулативата (ЕЗ) бр. 2160/2003 на Европскиот Парламент и на Советот (CELEX број 32012R1190) и Регулативата на Комисијата (ЕУ) бр. 200/2012 од 8 март 2012 во врска со целите на Унијата за намалување на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium* во јата на бројлери, како што е наведено во Регулативата (ЕЗ) бр. 2160/2003 на Европскиот Парламент и на Советот (CELEX број 32012R0200).

Член 3

Одредбите на овој правилник се применуваат без оглед на прописите од областа на здравствената заштита на животните, исхрана на животните, хигиена на храна и храна за животни, заразни болести кај луѓето, здравствени услови и безбедност на работното место, технологија на гени и трансмисивни спонгиформни енцефалопатии.

Член 4

Одредбите на овој правилник не се применуваат на примарно производство:

- 1) за приватна домашна употреба или
- 2) кое резултира во директно снабдување, од страна на производителот, на мали количини примарни производи до крајниот потрошувач или до локални малопродажни објекти кои директно го снабдува крајниот потрошувач со тие примарни производи, освен доколу не е уредено со посебни прописи за директно снабдување на храна до крајниот потрошувач.

Член 5

(1) Поимите дефинирани во Законот за безбедност на храната и Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот¹ се применуваат и во овој правилник, доколку со овој правилник не е поинаку уредено.

(2) Одредени поими употребени во овој правилник го имаат следното значење:

- 1) „стадо” е животно или група на животни кои се чуваат на одгледувалиште како епизоотиолошка целина; и
- 2) „јато” е целата живина со ист здравствен статус која се чува во ист објект или во ист заграден простор и претставуваат иста епизоотиолошка целина, а во случај на живина сместена во затворен објект, ова ги вклучува сите птици кои делат ист воздушен простор.

Член 6

Заради спроведување на одредбите од овој правилник Агенцијата:

- 1) применува мерки за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози од член 8 став (1) на овој правилник и врз основа на добиените податоци и резултати подготвува неопходни измени на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози ;
- 2) собира податоци потребни за процена на спроведените мерки за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози и за резултатите добиени при спроведување на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози од член 8 на овој правилник и изготвува извештај за тие податоци и резултати на годишна основа, вклучувајќи ги и резултатите од сите извршени испитувања, во согласност со член 9 став (1) од Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот¹ и
- 3) врши редовни проверки на објектите и операторите за храна и ако е потребно, на храната за животни за целите на проверка на усогласеноста со овој правилник.

Член 7

(1) Целите за намалување на преваленцата на зоонози и предизвикувачи на зоонози се воспоставуваат за зоонозите и предизвикувачите на зоонози од Прилог 1, колона 1, кој е

составен дел на овој правилник кај популацијата на животни од Прилог 1, колона 2 од овој правилник, особено земајќи го предвид:

1) искуството стекнато со постоечките мерки и

2) информациите испратени до Европската Комисијата или до Европскиот Авторитет за Безбедност на Храната (ЕФСА) согласно со постоечките критериуми на Европската унија, особено во однос на критериумите утврдени во член 5 од Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози, листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот¹.

(2) Целите од став (1) на овој член опфаќаат особено:

1) нумеричко претставување на:

а) максималниот процент на епизоотиолошки целини кои и понатаму се позитивни и/или

б) минималниот процент на намалување на бројот на епизоотиолошки целини кои и понатаму се позитивни;

2) максималниот временски рок во кој треба да се постигне целта;

3) определување на епизоотиолошки целини од точка 1) подточка а) од овој став;

4) определување на шемите за тестирање потребни за да се потврди постигнувањето на целта и

5) определување, кога е соодветно, на серотипови од значење за јавното здравје или на други серотипови на зоонози и предизвикувачи на зоонози наведени во Прилог 1, колона 1 од овој правилник, во согласност со општите критериуми утврдени во став (6) од овој член и на други специфични критериуми утврдени во Прилог 3 кој е составен дел од овој правилник.

(3) При дефинирање на секоја цел, Агенцијата обезбедува анализа на очекувани трошоци и добивки. При анализата се земаат предвид критериумите утврдени во став (6) точка 1) од овој член.

(4) По исклучок од став (2) точка 5) и став (3) на овој член, во текот на преоден период од три години, почнувајќи од датумот наведен во Прилог 1 колона 5 од овој правилник за живината се применува следново:

1) утврдената цел на Агенцијата за матични јата на *Gallus gallus* за овој преоден период ги опфаќа петте најчести серотипови на салмонела при салмонелозата кај луѓето, кои се идентификуваат врз основа на податоците собрани преку системите за следење и

2) целите утврдени за кокошки-несилки, бројлери и мисирки за преодниот период ги опфаќаат *Salmonella enteritidis* и *Salmonella typhimurium*. Доколку е неопходно, овие цели може да се прошират на други серотипови врз основа на резултатите од анализата извршена во согласност со став (3) од овој член. Преодниот период се применува на секоја цел за намалување на преваленцата на салмонела кај живината.

(5) При измена на обемот на барањата во однос на воспоставување на целите за намалување на преваленцата на зоонози и предизвикувачи на зоонози од Прилог 1 од овој правилник, барањата се менуваат со дополнување, ограничување или изменување на:

1) зоонозите и предизвикувачи на зоонози;

2) фазите во ланецот на исхрана и/или

3) засегнатите популации на животни.

(6) Критериумите кои се земаат предвид пред да се изменат зоонозите и предизвикувачите на зоонози од Прилог 1 од овој правилник, вклучуваат:

1) нивна зачестеност - фреквенција кај популациите животни или кај луѓето, во храна и храна за животни;

2) сериозност на последиците од нивниот ефект врз луѓето;

3) економски последици врз здравјето на луѓето и животните и врз бизнисите со храна и храна за животни;

4) епидемиолошкиот трендови кај луѓето или популациите животни, храната и храната за животни;

5) научни совети;

6) технолошки развој, особено во однос на практичноста на расположивите опции за контрола и

7) барања и трендови во однос на системи за размножување и методи на производство.

(7) Критериумите за утврдување на серотиповите на салмонела кои имаат значење за јавното здравје од Прилог 3 од овој правилник се менуваат или дополнуваат за работи кои се однесуваат на безбедност на храната и ветеринарната политика. Агенцијата спроведува ревизија на имплементацијата на мерките за намалување на преваленцата на зоонози и предизвикувачи на зоонози која се зема во предвид при предложување на идни мерки.

(8) Мерките преземени за намалување на преваленцата на зоонози и предизвикувачи на зоонози од Прилог 1 од овој правилник се имплементираат согласно одредбите од овој правилник и другите прописи од областа на ветеринарно здравство и безбедноста на храната.

Член 8

(1) За да се постигнат целите за спроведување на официјалните контроли утврдени со член 7 од овој правилник Агенцијата ги спроведува мерките од Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози во посебни делови за секоја зооноза и причинител на зооноза наведени во Прилог 1 од овој правилник. При спроведување на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози се зема предвид географската преваленца на зоонозите и финансиските импликации кои воспоставувањето на ефективни контроли ќе ги предизвикаат врз операторите во примарното производство и врз операторите со храна и храна за животни.

(2) Мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози се имплементираат континуирано и треба да опфатат период од најмалку три последователни години.

(3) Со мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози треба да се:

1) овозможи откривање на зоонози и предизвикувачи на зоонози во согласност со критериумите и минималните правила за земање примероци утврдени во Прилог 2 од овој правилник;

2) разграничи одговорноста на Агенцијата и операторите со храна и храна за животни;

3) опишат контролните мерки кои треба да се преземат по откривањето на зоонози и предизвикувачи на зоонози, особено за заштита на јавното здравје, вклучувајќи имплементација на посебните мерките утврдени во Прилог 2 од овој правилник и

4) овозможи напредокот во рамките на нивните одредби да биде проценет и ревидиран, особено во однос на резултатите добиени од откривањето на зоонози и предизвикувачи на зоонози.

(4) Мерките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози се применуваат во најмалку следниве фази од ланецот на исхрана:

1) производство на храна за животни;

2) примарно производство на животни и

3) преработка и подготовка на храна од животинско потекло.

(5) Мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози можат да содржат одредби за методите на тестирање и критериумите за тестирање во однос на кои се проценуваат резултатите од тестовите за тестирање животни и јајца за ведење дистрибуирани на територија на Република Македонија, како дел од официјалните контроли утврдени во Прилог 2, дел А од овој правилник.

(6) Барањата за земање примероци и минимален број на примероци утврдени во Прилог 2 од овој правилник, ќе се изменат откако ќе се земат предвид критериумите наведени во член 7 став (6) од овој правилник за работи кои се однесуваат на безбедност на храна и ветеринарна политика.

Член 9

Најдоцна почнувајќи од датумите наведени во Прилог 1, колона 5 од овој правилник, јатата и стадата по потекло од видовите наведени во Прилог 1, колона 2 од овој правилник се тестираат на присуство на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се утврдени во Прилог 1, колона 1 од овој правилник пред испраќање живи животни или јајца за ведење од објектот на потекло. Датумот и резултатите од тестирањето се вклучуваат во ветеринарно здравствен сертификат утврден со прописите од ветеринарно здравство.

Член 10

(1) Увозот на животни или јајца за ведење опфатени со овој правилник се врши само од трети земји кои се наоѓаат на листата одобрени земји за увоз за соодветниот вид или категорија.

(2) Јата и стада по потекло од видовите наведени во Прилог 1, колона 2 од овој правилник се тестираат пред испраќање на живи животни или јајца за ведење од објектот оператор на потекло. Јатата и стадата се тестираат на зоонози и предизвикувачи на зоонози од Прилог 1, колона 1 од овој правилник. Датумот и резултатите од тестирањето се вклучени во релевантниот сертификат за увоз и ги исполнуваат барањата од Прилог 2 од овој правилник.

Член 11

Националната референтна лабораторија при вршењето на тестирањата за утврдување на зоонози и предизвикувачи на зоонози од Прилог 1, колона 1 од овој правилник соработува со референтна лабораторија на Европската Унија.

Член 12

(1) За целите на анализа на примероци со кои се тестира присуство на зоонози и предизвикувачи на зоонози наведени во Прилог 1, колона 1 од овој правилник, лабораториите кои учествуваат во спроведувањето на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози согласно со членовите 8 и 10 од овој правилник и член 68 од Законот за безбедност на храната³ применуваат системи за гаранција на квалитетот кои се усогласени со критериумите на тековните МК/ISO стандарди.

(2) Лабораториите редовно учествуваат во заеднички тестирања кои ги организира или координира националната референтна лабораторија.

(3) Тестирањето за присуство на зоонози и предизвикувачи на зоонози наведени во Прилог 1, колона 1 од овој правилник се врши со примена на методи и протоколи препорачани од меѓународни тела за стандардизација, како референтни методи.

(4) Ако се валидирани во согласност со меѓународно признати правила и ако со нив се добиваат резултати еднакви на оние добиени со релевантниот референтен метод може да се користат и алтернативни методи, доколку под услов алтернативните методи се акредитирани.

Член 13

Овој правилник престанува да важи со денот на пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 14

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот на вршење на официјални контроли на салмонела (“Службен весник на Република Македонија” број 97/11).

Член 15

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се објави по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Број. 02-2728/7
29 декември 2014 година
Скопје

Агенција за храна и
ветеринарство
Директор,
м-р **Зоран Поповски**, с.р.

Прилог 1

Зоонози и предизвикувачи на зоонози за кои се воспоставени цели за намалување на преваленца согласно член 7 од овој правилник, а се дел од Повеќегодишниот контролен план за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози

1. Зооноза и предизвикувач на зооноза	2. Животинска популација	3. Фаза во ланецот на исхрана	4. Датум со кој треба да се постигне целта(*)	5. Датум од кој може да започне тестирањето
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Матични јата на Gallus gallus	Примарно производство	1 Септември 2011	
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Кокошки-несилки	Примарно производство	1 Септември 2011	
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Бројлери	Примарно производство	12 месеци по стапување во сила на овој правилник	18 месеци по датумот наведен во колона 4
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Мисирки	Примарно производство	12 месеци по стапување во сила на овој правилник	18 месеци по датумот наведен во колона 4
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Стада на свињи за колење	Кланица	1 Септември 2015	18 месеци по датумот наведен во колона 4
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Матични стада на свињи	Примарно производство	60 месеци по стапување во сила на овој правилник	18 месеци по датумот наведен во колона 4

* Овие датуми се засновани на претпоставката дека споредливи податоци за преваленцата ќе бидат достапни најмалку шест месеци пред да се постави целта. Ако такви податоци не се достапни, датумот за поставување на целта соодветно ќе се измени.

Прилог 2

Мерки за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози наведени во Прилог 1 од овој правилник

А. Општи критериуми

Треба да се земе предвид природата на зоонозата и/или предизвикувачот на зооноза за кои станува збор и состојбата во Република Македонија, а особено треба да:

- 1) се дефинира целта, земајќи го во предвид значењето на зоонозата или предизвикувачот на зоонозата за кои станува збор;
- 2) е усогласен со минималните критериуми за земање примероци утврдени во дел Б од овој Прилог ;
- 3) доколку е соодветно, да е усогласен со посебните критериуми утврдени во деловите од В, Г, Д, Ѓ и Е од овој Прилог; и
- 4) ги опише следниве точки:

1. Општо

- (1) Појавата на зооноза или предизвикувач на зооноза со посебен осврт на резултатите добиени во рамки на програмите за следењето на зоонозите и појавата на зоонозите во согласност со Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот¹.
- (2) Географската област или, кога е соодветно, епизоотиолошките целини, каде што се имплементираат мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози.
- (3) Структурата и организацијата на Агенцијата.
- (4) Одобрени лаборатории каде што се анализираат примероците земени во текот на реализацијата на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози.
- (5) Методи кои се применуваат за испитување на зоонозата и предизвикувачот на зоонозата;
- (6) Официјални контроли (вклучувајќи ги шемите за земање примероци) на ниво на храна за животни, јато и/или стадо.
- (7) Официјални контроли (вклучувајќи ги шемите за земање примероци) во други фази во ланецот на исхрана.
- (8) Мерките превземени од Агенцијата во однос на животни или производи во кои се откриени зоонози или предизвикувачи на зоонози, особено за заштита на јавното здравје и сите преземени превентивни мерки, како на пример вакцинација.

- (9) Одредбите од ветеринарно здравство и ветеринарно јавно здравство вклучувајќи ги и одредбите за активностите наведени со член 4 став (2) од овој правилник.
- (10) Која било финансиска помош дадена на операторите со храна и храна за животни во контекст на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози.

2. За оператори со храна и храна за животни од член 9 на овој правилник

- (1) Структура на производството на дадени видови животни и нивни производи.
- (2) Структура на производство на храна за животни.
- (3) Важечки упатства за добра сточарска практика или други упатства (задолжителни или доброволни), кои го опфаќаат следното:
- 1) управување со хигиена на фарми,
 - 2) мерки за спречување на внесување на инфекции кои се пренесуваат од животни, храна за животни, вода за пиење, луѓето кои работат на фармата и
 - 3) хигиена при транспортот на животни меѓу фарми.
- (4) Рутински ветеринарен надзор на фарми.
- (5) Регистрација на фарми.
- (6) Чување на записи на фарми.
- (7) Документи кои ги придружуваат животните при превоз.
- (8) Други релевантни мерки со кои се обезбедува следливост на животните.

Б. Минимални барања за земање примероци

- (1) По одобрувањето на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози од член 8 од овој правилник, операторите со храна треба да земат и тестираат примероци за присуство на зоонози и предизвикувачи на зоонози наведени во Прилог 1, колона 1 од овој правилник, во согласност со минималните барања за земање примероци утврдени во следната табела.

1. Зооноза и предизвикувач на зооноза	2. Популација на животни	3. Фази на производството кои треба да се опфатат при земање примероци
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Матични јата на Gallus gallus:	
	- јата за одгледување	- едnodневни пилиња - четиринеделни пилиња - две недели пред да се премине во фазата на

		несење
	- возрасни матични јата	- секоја втора недела во текот на периодот на несење
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Кокошки-несилки	
	- јата за одгледување	- еднодневни пилиња - јарки две недели пред да се премине во фазата на несење
	- јато кокошки-несилки	- секои 15 недели во текот на периодот на несење
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Бројлери	- птици кои се носат на колење(*)
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Мисирки	- птици кои се носат на колење(*)
Сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје	Стада свињи:	
	- свињи за расплод - свињи за колење	- животни кои се носат на колење или трупови во кланици - животни кои се носат на колење или трупови во кланици

(*) Резултатите од анализата на примероците треба да е позната пред животните да се носат во кланицата.

- (2) Барањата утврдени во став (1) од овој дел се применуваат без оглед на барањата за инспекција на животните пред колење.
- (3) Резултатите од анализата треба да се евидентираат заедно со следниве информации:
 - 1) датум и место на земање примероци и
 - 2) идентификација на јатото/стадото.
- (4) Имунолошко тестирање не треба да се врши ако животните се вакцинирани, освен ако се докаже дека употребената вакцина не влијае врз методот на тестирање кој се применува.

В. Посебните барања за матични јата на *Gallus gallus*

- (1) Мерките пропишани во ставовите од 3, 4 и 5 од овој дел се преземаат секогаш кога анализата на примероците извршена во согласност со дел Б од овој прилог, или во согласност со шемите за тестирање од деловите Г и Е од овој прилог ќе покажат присуство на *Salmonella enteritidis* или *Salmonella typhimurium* во матично јато на *Gallus gallus* или во матично јато на мисирки во околности утврдени во став (2) од овој Дел.
- (2) 1) Доколку методот за анализа е одобрен од Агенцијата, а испитувањето на примероците земени во согласност со дел Б од овој прилог покаже присуство на *Salmonella enteritidis* или *Salmonella typhimurium*, Агенцијата ќе побара да се преземат мерките утврдени во ставовите 3 и 5 од овој дел .
2) Во друг случај, мерките утврдени во ставовите од 3, 4 и 5 од овој дел треба да се преземат секогаш кога Агенцијата ќе го потврди сомнежот за присуство на *Salmonella enteritidis* или *Salmonella typhimurium* кој произлегува од анализата на примероците извршена во согласност со дел Б од овој прилог.
- (3) Неинкубираните јајца од јатото треба да се уништат.
Неинкубираните јајца може да се користат за исхрана на луѓето ако се третирани на начин со кој се гарантира отстранување на *Salmonella enteritidis* и *Salmonella typhimurium* во согласност со Законот за безбедност на храната³.
- (4) Сите птици во јатото, вклучувајќи и еднодневни пилиња, треба да се заколат или уништат за да колку е можно повеќе се намали ризикот од ширење на салмонелата. Колењето треба да се изврши во согласност со Законот за безбедност на храната³. Производите добиени од овие птици може да се стават во промет за исхрана на луѓето во согласност со Законот за безбедност на храната³. Ако не се наменети за исхрана на луѓето овие производи треба да се користат или да се отстранат во согласност со Законот за нуспроизводи од животинско потекло⁴.
- (5) Кога јајцата за ведење од јата во кои е присутна *Salmonella enteritidis* или *Salmonella typhimurium* се сè уште присутни во инкубаторската станица, тие треба да се уништат или да се третираат во согласност со Законот за нуспроизводи од животинско потекло⁴.
- (6) Сите референци во овој дел на '*Salmonella Typhimurium*' треба да вклучат монофазна *Salmonella Typhimurium* со формула на антиген 1,4,[5],12:i:-.

Г. Посебни барања за јата на кокошки-несилки

- (1) Јајцата не треба да се користат за директна исхрана на луѓето како јајца за конзумација, освен ако не потекнуваат од комерцијални јата на кокошки-несилки кои подлежат на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози воспоставени согласно член 8 од овој правилник и кои не се под официјално ограничување.
- (2) Јајцата кои потекнуваат од јата со непознат здравствен статус, за кои постои сомнеж од зараза или кои се инфицирани со серотипови на салмонела за кои е поставена цел за нивно намалување или кои биле идентификувани како извор на зараза при

утврдено алиментарно заболување кај луѓето, може да се користат за исхрана на луѓе само ако се третираат на начин со кој се гарантира уништување на сите серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје, во согласност со Законот за безбедност на храната³. Јајца кои потекнуваат од јата со непознат здравствен статус, за кои постои сомнеж од зараза или кои се инфицирани со серотипови на салмонела за кои е поставена цел за нивно намалување или кои биле идентификувани како извор на зараза при утврдено алиментарно заболување кај луѓето, ќе:

- 1) бидат сметани како јајца од Класа Б во согласност со Законот за квалитет на земјоделските производи⁵;
- 2) бидат обележани со ознака во согласност со Законот за квалитет на земјоделските производи⁵, со што јасно се разликуваат од јајцата од Класа А пред нивното ставање во промет и
- 3) имаат забранет пристап до центрите за пакување, освен доколку Агенцијата е задоволна со мерките за превенција на можна вкрстена контаминација на јајцата од други јата.

(3) Кога птиците од заразени јата се заклани или уништени, треба да се преземат мерки за да колку што е можно повеќе се намали ризикот од ширење на зоонози. Колењето треба да се изврши во согласност со Законот за безбедност на храната³. Производите добиени од овие птици може да се стават во промет за исхрана на луѓе во согласност со Законот за безбедност на храната³. Ако не се наменети за исхрана на луѓе, овие производи треба да се користат или да се отстранат во согласност со Законот за нуспроизводи од животинско потекло⁴.

(4) Со цел да се исклучат лажно-позитивни првични резултати, Агенцијата ќе ги тргне ограничувањата пропишани во став (2) од овој дел,:

- 1) кога јатото на несилки не е извор на зараза за луѓето при консумација на јајца или производи од јајца како резултат на епидемиолошко истражување на појава на жаришта на алиментарни заболувања во согласност со членот 7 од Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот¹ и
- 2) каде, во случај на јато кое подлежи на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози согласно член 8 од овој правилник и серотипови на салмонела за кои е поставена цел за нивно намалување не се потврдени со следниов протокол за земање на мостри спроведен од страна на Агенцијата:
 - (а) технички спецификации (седум мостри); и во секој случај, треба да се земе суб-примерок од 25 грама, секој од фекален материјал и примерок од прашина, за анализи; земените примероци треба да се анализираат одвоено или

- (б) бактериолошко испитување на слепо црево (саеса) или јајцеводи од 300 птици или
- (в) бактериолошко испитување од лушпа и содржина на 4 000 јајца од секое јато во групен примерок од најмногу 40 јајца.

Како дополнување при земање на примероци во точка 2) од овој став, Агенцијата треба да верификува дека не се користени антибиотици, кои потенцијално влијаат на резултатот на анализите од земените примероци.

Д. Посебни барања кои се однесуваат на свежо месо

- (1) Свежото живинско месо од популација на животни наведени во Прилог 1 од овој правилник треба да ги исполнува релевантните микробиолошки критериуми пропишани во Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната во Прилог I, Поглавје1, точка 1.38.
- (2) Критериумите пропишани во став (1) на овој дел не се однесуваат на свежо живинско месо наменето за индустриска термичка обработка или друг третман за елиминација на салмонела во согласност со Законот за безбедност на храната³.

Ѓ. Посебни барања кои се однесуваат на мисирки

1. Шема на земање на мостри

Мостри треба да се земат од сите јата на мисирки за тов и за размножување во рамките на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози согласно член 8 на овој правилник.

2. Мониторинг на салмонела кај мисирки

2.1. Фреквенција на земање на мостри

(а) Операторите со храна имаат обврска да земаат и испраќаат мостри од сите јата мисирки за тов и за размножување на следен начин:

1. земањето на мостри од јата мисирки за тов и за размножување се врши во период од три недели пред датумот на колење. Агенција може да одобри земање на мостри да се врши во рок од шест недели пред датум на колење во случај кога мисирките се чуваат во период кој е подолг од 100 дена или се опфатени со органско одгледување кое е во согласност со националните одредби од областа на органското одгледување.

2. земање на мостри од јата мисирки за размножување се врши:

- во јата за одгледување: на еднодневни пилиња, на старост од четири недели и две недели пред фазата за несење или преместувањето во несилиштето;

- во јата на возрасни птици: најмалку секоја трета недела за време на периодот на несење во објектот или во несилиштето;

- во објектот во случај на јата на мисирки за размножување кои несат јајца за ведење кои се ставаат во промет.

3. Агенцијата може да одлучи да спроведе една од опциите од втората алинеја од потточка 2. на оваа точка, на целата шема за испитување на сите јата. Во секој случај, земањето на мостри од јата на мисирки за размножување кои несат јајца за ведење кои се ставаат во промет треба да се врши во објектот.

4. по исклучок од втората алинеја од потточка 2. на оваа точка, доколку во најмалку две последователни години е постигната целта, по проценка на Агенцијата, земањето на мостри во објектот може да се врши на секои четири недели. Меѓутоа, Агенцијата може да одлучи да го задржи или да го врати на сила земањето на мостри на секои три недели во случај на откривање на присуство на соодветните *Salmonella* серотипови кај јата за размножување во објектот и/или во било кој случај кога Агенцијата ќе оцени дека тоа е потребно.

(б) Земање на мостри од страна на Агенција вклучува најмалку:

1. земање на мостри од јата мисирки за размножување:

- еднаш годишно, сите јата со најмалку 250 мисирки за размножување кои се на старост помеѓу 35 до 45 недели, и сите објекти со елитни мисирки, прапрадедовски и прадедовски за размножување; Агенцијата може да одлучи ова земање на мостри да се врши во инкубаторската станица и

- сите јата во објектот во случај на откривање на *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium* од примероци земени од инкубаторската станица од страна на операторите со храна или во рамките на официјалните контроли, за да се испита потеклото на инфекција;

2. земање на мостри од јата мисирки за тов се врши еднаш годишно, најмалку во едно јато, во 10% од објектите кои одгледуваат најмалку 5000 единки;

3. земање на мостри може да се темели на проценка на ризик и секогаш кога Агенцијата ќе оцени дека тоа е потребно;

4. земање на мостри од страна на Агенцијата може да го замени земањето на мостри од операторот со храна како што е наведено во точка (а).

2.2. Протокол за земање на мостри

2.2.1. Општи упатства за земање на мостри

Агенција или операторот со храна треба да обезбедат примероците да се земаат од страна на обучени лица.

Земањето на мостри од јата мисирки за размножување се врши во согласност со точка 2.2. од Дел Е на овој Прилог.

За земање на мостри од јата мисирки за тов треба да се користат најмалку два пара на навлаки за обувки за земање брисеви по јато. Мострите треба да се земаат додека се оди низ објектот. Брисевите земени од исто јато може да се соединат во еден примерок.

Површината на навлаките за обувки за земање брисеви треба да биде навлажнета со:

- (а) раствор за максимален раст на бактерии (MRD: 0,8 % натриум хлорид, 0,1 % пептон во стерилна дејонизирана вода);
- (б) стерилна вода;
- (в) било кој друг раствор кој е одобрен од националната референтна лабораторија (referred to in Article 11 (3) of Regulation (EC) No 2160/2003) или
- (г) автоклавирано во сад заедно со растворот.

Навлаките за обувки за земање брисеви се навлажнуваат така што пред обувањето во нив се налева течноста или се ставаат во сад со раствор.

Треба да се обезбеди сите делови од објектот да бидат пропорционално опфатени при земањето на мостри. Со секој пар навлаки за обувки за земање брисеви треба да се опфати околу 50 % од површината на објектот.

По завршувањето на земање на мостри навлаките за обувки внимателно се отстрануваат од обувките за да не се одвои дел од материјалот. Треба да се стават во врќа или сад и да се означат.

За да се осигури репрезентативно земање на мостри, Агенцијата може да одлучи да го зголеми минималниот број на примероци, доколку тоа е условено од епидемиолошки параметри како што се биосигурносни услови или дистрибуцијата и големината на јатото.

Агенцијата може да одлучи да дозволи замена на еден пар навлаки за обувки за земање брисеви со 100 грама проба од прашина соберена од повеќе места од објектот од површини со видливо присуство на прашина. Како алтернатива за собирање на прашина од повеќе места од објектот може да се користи еден или повеќе навлажнети парчиња од ткаенина со вкупна површина од најмалку 900cm². Треба да се осигури секој брис да биде добро покриен од двете страни со прашина.

2.2.2. Посебни упатства за одредени типови објекти

- (а) За јата мисирки кои се одгледуваат во објекти за слободно одгледување, примероците се земаат внатре во објектот.
- (б) Доколку поради ограничен простор не е можно да се влезе во објект во кој се одгледуваа јато со помалку од 100 мисирки и не е возможно да се користат навлаки за обувки за земање брисеви, истите може да се земаат рачно, со користење на иста ткаенина каква што се користи при земање примерок од прашина, со која се поминува по површините кои се контаминирани со свеж фецес, или доколку тоа не е изводливо, со други техники за земање на мостри од фецес кои се погодни за наведената цел.

2.2.3. Официјални мостри

Агенција спроведува дополнителни тестирања и/или, доколку има потреба, проверка на документација за да се потврди дека врз резултатите од испитувањата не влијаело присуство на антимикробни средства или други супстанции кои го инхибираат растот на бактериите.

Доколку не се утврди присуство на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*, но се открие присуство на антимикробни средства или инхибитори на раст на бактерии, тоа јато ќе се смета за инфицирано јато мисирки за целите за намалување на преваленцата на зоонози и предизвикувачи на зоонози.

2.2.4. Транспорт

Примероците без одлагање се праќаат со брза пошта или курир до лаборатории овластени од Агенција, наведени во член 11 и 12 од овој правилник. За време на транспортот примероците не треба да бидат изложени на температура над 25°C и на сончева светлина. Доколку примероците не се пратат во рок од 24 часа од земањето, тогаш треба да се чуваат во фрижидер.

3. Лабораториска анализа

3.1. Подготовка на материјалот

Во лабораторијата примероците се чуваат во фрижидер до испитувањето, кое треба да почне во рок од 48 часа по приемот и во рок од 96 часа по земањето на мострите.

Навлаките за обувки за земање брисеви внимателно се отпакуваат за да се избегне испаѓање на прилепениот фекален материјал, се соединуваат во збирна мостра и се ставаат во 225 ml пуферирана пептонска вода (BPW), која е претходно загреана на собна температура. Навлаките за обувки за земање брисеви треба потполно да бидат потопени во BPW, а доколку е потребно може да се додаде уште BPW.

Примероците од прашина се анализираат одвоено. Меѓутоа за мисирки за тов, Агенција може да дозволи да се спојат заедно со навлаките за обувки за земање брисеви.

Примерокот се центрифугира за целосно да се засити а потоа се продолжува со култивирање на примерокот според методот утврден во точка 3.2.

Другите примероци (пр. од јата за размножување или инкубаторски станици) треба да се подготват во согласност со точка 2.2.2 од Дел Е на овој Прилог.

Доколку за подготовка на фецес за откривање на *Salmonella* постојат договорени EN/ISO стандарди, тогаш треба тие да се применуваат и ги заменуваат одредбите за подготовка на примероците наведените во оваа точка.

3.2. Метод на детекција

Откривањето на *Salmonella* треба да се изведе во согласност со методот кој е опишан во Анекс D од EN/ISO 6579 (2002): „Откривање на *Salmonella* spp. во фецес од животни и во примероци од примарна фаза на производство“.

Со тој метод на откривање, полу-цврст медиум (модифициран полу-цврст Rappaport-Vassiliadis медиум, MSRV) се користи како единствен селективен медиум за збогатување.

3.3. Серотипизација

За јата мисирки за размножување, најмалку еден изолат од секој позитивен примерок треба да се серотипизира, според Kaufmann-White-LeMinor шемата.

За јата мисирки за тов, најмалку еден изолат од секој позитивен примерок земен од страна на Агенцијата треба да се серотипизира, според Kaufmann-White-LeMinor шемата.

Операторите со храна најмалку треба да обезбедат дека ниту еден од сите изолати не припаѓаат на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*, вклучително и монофазните соеви со антигенска формула 1,4,[5],12:i:-.

3.4. Алтернативни методи

За примероците земени на иницијатива на операторите со храна, може да се користат методите за анализи од член 81 од Законот за безбедност на храната⁽⁹⁾, наместо методите за подготовка на примероци, методите на откривање и серотипизацијата наведени во точките 3.1, 3.2 и 3.3 на овој Прилог, доколку се валидирани во согласност со EN/ISO 16140.

3.5. Чување на соеви

Лабораторијата која врши испитување треба да обезбеди дека најмалку еден изолиран сој на *Salmonella* spp. по јато годишно земен од Агенцијата се чуваат за можно идно фаготипизација или тестирање на антимикробна резистенција, со употреба на вообичаени методи за земање на култури, што треба да обезбедни преживување на соевите најмалку две години од денот на анализата.

Агенцијата може да одлучи изолатите на *Salmonella* spp. од земените мостри од операторите за храна, исто така, да се чуваат за понатамошна фаготипизација или тестирање на антимикробна резистенција.

4. Резултати и известување

4.1. Пресметка на преваленцата за проверка на остварување на целта

Заради проверка на остварување на целта, јато бројлери се смета за позитивно доколку во јатото се открие присуство на *Salmonella enteritidis* и/или *Salmonella typhimurium* (освен вакцинални соеви, но вклучувајќи монофазни соеви со антигенска формула 1,4,[5],12:i:-).

Позитивните јата мисирки се бројат само еднаш по турнус, без оглед на бројот на земања на мостри и постапки на тестирање и се пријавуваат само во година во која е потврден првиот позитивен наод. Преваленцата се претставува посебно за јата мисирки за тов и за јата возрасни мисирки за размножување.

4.2. Известување

4.2.1. Известувањето треба да содржи:

- (а) вкупниот број на јата мисирки за тов и јата возрасни мисирки за размножување кои биле тестирани најмалку еднаш во годината за која се известува;
- (б) вкупниот број на јата мисирки за тов и јата возрасни мисирки за размножување позитивни на било кој серотип на *Salmonella*;

(в) бројот на јата мисирки за тов и јата возрасни мисирки за размножување кои биле позитивни најмалку еднаш на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*, вклучително и монофазни соеви со антигенска формула 1,4,(5),12:i:-;

(г) бројот на јата мисирки за тов и јата возрасни мисирки за размножување позитивни за секој серотип на *Salmonella* или за неопределен серотип на *Salmonella* (изолати кои не се типизираат или не се серотипизираат);

4.2.2 Информациите од потточките (а), (б), (в) и (г) од точката 4.2.1. се доставуваат одделно за земањето на мостри кое се врши во рамките на целокупниот национален програм за контрола на *Salmonella* за:

(а) земањето на мостри од страна на операторот со храна како што е наведено во потточка (а) од точка 2.1 и

(б) земањето на мостри од страна на Агенцијата како што е наведено во потточка (б) од точка 2.1.

4.2.3. Резултатите од испитувањата се сметаат за релевантна информација во синџирот на храна како што е наведено во член 14 од Правилник за посебните барања за храната од животинско потекло⁽¹⁰⁾.

Најмалку следните податоци треба да бидат достапни на Агенцијата за секое испитано јато мисирки:

(а) регистарски број на одгледувалиште, кој е единствен и непроменлив;

(б) ознака на јато, кој е единствен и непроменлив;

(в) датум на земање на мостри;

(г) број на птици по јато.

Резултати и сите други дополнителни релевантни информации се доставуваат како составен дел на извештајот за трендовите и изворите на зоонози од член 9 став (1) од Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот⁽¹¹⁾.

Операторот со храна без одлагање треба да ја извести Агенцијата за потврдена присутност на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*, вклучително и монофазните соеви со антигенска формула 1,4,[5],12:i:-. Операторот со храна и дава упатства на лабораторијата задолжена за анализи за да дејствува соодветно.

Е. Посебни барања кои се однесуваат на бројлери

1. Шема на земање на мостри

Мостри треба да се земат од сите јата на бројлери од видот *Gallus gallus* во рамките на мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози од член 8 на овој правилник.

2. Следење на бројлери

2.1. Фреквенција на земање на мостри

(а) Операторите со храна имаат обврска да земаат и испраќаат мостри од сите јата бројлери во период од три недели пред датумот на колење.

По исклучок, Агенцијата може да дозволи операторите со храна да вршат земање на мостри на само едно јато по турнус во објекти каде има повеќе од едно јато, доколку се исполнети следниве услови:

- Кога кај сите јата во објектот се применува системот "се внатре-се надвор",
- Сите јата се одгледуваат на ист начин,
- Водата и храната за сите јата доаѓа од ист извор,
- Сите јата на одгледувалиштето се испитани на присуство на *Salmonella* spp. во тек на најмалку шест последователни турнуси, во согласност со програма за земање на мостри од потточка (а) на оваа точка, а Агенцијата барем во еден турнус земала официјални мостри за испитување од сите јата во тоа одгледувалиште,
- Сите испитувања на *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium* направени во согласност со потточка (а) на оваа точка и точка (б) се негативни.

По исклучок од обврската за земање на мостри од оваа точка, Агенција може да одобри земање на мостри да се врши во рок од шест недели пред датум на колење во случај кога јатото бројлери се чуваат во период кој е подолг од 81 ден или се опфатени со органско одгледување кое е во согласност со националните одредби од областа на органското одгледување.

(б) Агенција секоја година зема официјална мостра од најмалку едно јато на бројлери на 10% од одгледувалишта кои одгледуваат над 5000 единици. Земањето на официјалната мостра може да се темели на база на проценка на ризик и секогаш кога ќе се оцени дека е неопходно.

Официјалната мостра може да го замени земањето на мостри од операторот со храна од потточка (а) на оваа точка.

2.2. Протокол за земање на мостри

2.2.1. Општи упатства за земање на мостри

Агенција или операторот со храна треба да обезбедат примероците да се земаат од страна на обучени лица.

За земање на мостри се користат најмалку два пара на навлаки за обувки за земање брисеви. Мострите треба да се земаат додека се оди низ објектот. Брисевите земени од исто јато бројлери може да се соединат во еден примерок.

Површината на навлаките за обувки за земање брисеви треба да биде навлажнета со:

- (а) раствор за максимален раст на бактерии (MRD: 0,8 % натриум хлорид, 0,1 % пептон во стерилна дејонизирана вода);
- (б) стерилна вода;
- (в) било кој друг раствор кој е одобрен од националната референтна лабораторија или

(г) автоклавирано во сад заедно со растворот.

Навлаките за обувки за земање брисеви се навлажнуваат така што пред обувањето во нив се налева течноста или се ставаат во сад со раствор.

Треба да се обезбеди сите делови од објектот да бидат пропорционално опфатени при земањето на мостри. Со секој пар навлаки за обувки за земање брисеви треба да се опфати околу 50 % од површината на објектот.

По завршувањето на земањето на мостри, навлаките за обувки внимателно се отстрануваат од обувките за да не се одвои дел од материјалот. Треба да се стават во врќа или сад и да се означат.

За да се осигури репрезентативно земање на мостри, Агенцијата може да одлучи да го зголеми минималниот број на примероци, доколку тоа е условено од епидемиолошки параметри како што се биосигурносни услови или дистрибуцијата и големината на јатото.

Агенцијата може да одлучи да дозволи замена на еден пар навлаки за обувки за земање брисеви со 100 грама проба од прашина соберена од повеќе места од објектот од површини со видливо присуство на прашина. Како алтернатива за собирање на прашина од повеќе места од објектот може да се користи еден или повеќе навлажнети парчиња од ткаенина со вкупна површина од најмалку 900 cm^2 . Треба да се осигури секој брис да биде добро покриен од двете страни со прашина.

2.2.2. Посебни упатства за одредени типови објекти

(а) За јата бројлери кои се одгледуваат во објекти за слободно одгледување, примероците се земаат внатре во објектот.

(б) Доколку поради ограничен простор не е можно да се влезе во објект во кој се одгледуваа јато со помалку од 100 единки-бројлери и не е возможно да се користат навлаки за обувки за земање брисеви, истите може да се земаат рачно, со користење на иста ткаенина каква што се користи при земање примерок од прашина, со која се поминува по површините кои се контаминирани со свеж феџес, или доколку тоа не е изводливо, со други техники за земање на мостри од феџес кои се погодни за наведената цел.

2.2.3. Официјални мостри

Агенција спроведува дополнителни тестирања и/или, доколку има потреба, проверка на документација за да се потврди дека врз резултатите од испитувањата не влијаело присуство на антимикробни средства или други супстанции кои го инхибираат растот на бактериите.

Доколку не се утврди присуство на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*, но се открие присуство на антимикробни средства или инхибитори на раст на бактерии, тоа јато ќе се смета за инфицирано јато на бројлери за целите за намалување на преваленцата на зоонози и предизвикувачи на зоонози.

2.2.4. Транспорт

Примероците без одлагање се праќаат со брза пошта или курир до лаборатории овластени од Агенција, наведени во член 11 и 12 од овој правилник. За време

на транспортот примероците не треба да бидат изложени на температура над 25°C и на сончева светлина.

Доколку примероците не се пратат во рок од 24 часа од земањето, тогаш треба да се чуваат во фрижидер.

3. Лабораториска анализа

3.1. Подготовка на материјалот

Во лабораторијата примероците се чуваат во фрижидер до испитувањето. Испитувањето треба да почне во рок од 48 часа од приемот на примероците и во рок од 4 дена од земањето на примероците.

Примероците од прашина се анализираат одвоено. Меѓутоа, за анализа, Агенција може да дозволи да се спојат заедно со навлаките за обувки за земање брисеви во заеднички примерок.

Примерокот се центрифугира за целосно да се засити а потоа се продолжува со култивирање на примерокот според методот утврден во точка 3.2.

Двата пара навлаки за обувки за земање брисеви внимателно се опакуваат за да се избегне испаѓање на прилепениот фекален материјал, се соединуваат во збирна мостра и се ставаат во 225 ml пуферирана пептонска вода (BPW), која е претходно загреана на собна температура, или 225 ml на раствор се става директно во контејнерот со двата пара навлаки за обувки за земање брисеви при пристигнувањето во лабораторијата.

Навлаките за обувки за земање брисеви треба да бидат потполно потопени во BPW за да се добие доволна количина на течност околу примерокот за да се овозможи миграција на *Salmonella* подалеку од примерокот, а доколку е потребно може да се додаде и повеќе BPW. Доколку за подготовка на фецес за откривање на *Salmonella* постојат EN/ISO стандарди, тогаш тие ги заменуваат одредбите за подготовка на примероците наведените во оваа точка, соодветно .

3.2. Метод на откривање

Откривањето на *Salmonella* треба да се изведе во согласност со Амандман 1 од EN/ISO 6579 "Микробиологија на храна и храна за животни – Хоризонтален метод за откривање на *Salmonella* spp. – Амандман 1: Анекс D: Откривање на *Salmonella* spp. во фецес од животни и во примероци од околината во примарна фаза на производство" на Интернационалната Организација за Стандардизација.

3.3. Серотипизација

Најмалку еден изолат од секој позитивен примерок земен од страна на Агенцијата треба да се серотипизира, спрема Kaufmann-White-LeMinor шемата.

Операторите со храна треба да обезбедат, за сите изолати најмалку да се исклучи дека не припаѓаат на серотиповите *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*.

3.4. Алтернативни методи

За примероците земени на иницијатива на операторите со храна, може да се користат методите за анализи од член 81 од Законот за безбедност на храната⁽⁹⁾, наместо

методите за подготовка на примероци, методите на откривање и серотипизацијата наведени во точките 3.1, 3.2 и 3.3 на овој Прилог, доколку се валидирани во согласност со EN/ISO 16140.

3.5. Чување на соеви

Агенцијата обезбедува од секој објект годишно најмалку еден изолиран сој на *Salmonella* серотиповите од земањата на мостри спроведени во рамките на официјалните контроли, да се чува за покасна фаготипизација или тестирање на антимикробна резистенција, со користење на вообичаени методи за земање на култура, што треба да обезбедни преживување на соевите најмалку две години од денот на анализата.

Агенцијата може да одлучи изолатите од земените мостри од операторите со храна, исто така, да се чуваат за понатамошна фаготипизација или тестирање на антимикробна резистенција.

4. Резултати и известување

4.1. Пресметка на преваленцата за проверка на остварување на целта

Заради проверка на остварување на целта, јато бројлери ќе се смета за позитивно доколку во јатото се открие присуство на *Salmonella enteritidis* и/или *Salmonella typhimurium* (освен вакцинални соеви).

Позитивните јата бројлери се бројат само еднаш по турнус, без оглед на бројот на земања на мостри и постапки на тестирање и се пријавуваат само во годината во која е потврден првиот позитивен наод.

4.2. Известување

Известувањето треба да вклучи:

- (а) вкупниот број на јата бројлери кои биле тестирани најмалку еднаш за конкретната година;
- (б) вкупен број на јата бројлери позитивни на било кој серотип на *Salmonella*;
- (в) бројот на јата бројлери позитивни најмалку еднаш на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*, вклучително и монофазни соеви со антигенска формула 1,4,(5),12:1:-;
- (г) бројот на позитивни јата бројлери за секој серотип на *Salmonella* или за неопределен серотип на *Salmonella* (изолати кои не се типизираат или не се серотипизираат);

Информациите се доставуваат одделно за земањето на мостри кое се врши во рамките на целокупниот национален програм за контрола на *Salmonella* како што е предвидено во точка 2.1. (а) и (б), земање на мостри кое го врши операторот со храна како што е предвидено во точка 2.1. (а) и земање на мостри кое го врши Агенцијата како што е предвидено во точка 2.1. (б).

Резултатите од испитувањата се сметаат за релевантна информација во синџирот на храна како што е наведено во член 14 од Правилник за посебните барања за храната од животинско потекло⁽¹⁰⁾.

Најмалку следните податоци треба да бидат достапни на Агенцијата за секое испитано јато бројлери:

- (а) регистарски број на одгледувалиште, кој е единствен и непроменлив;
- (б) ознака на јато/објект;
- (в) датум на земање на мостри.

Резултати и сите други дополнителни релевантни информации се доставуваат како составен дел на извештајот за трендовите и изворите на зоонози од член 9 став (1) од Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот⁽¹¹⁾.

Операторот со храна без одлагање треба да ја извести Агенцијата за потврдената присутност на *Salmonella Enteritidis* и *Salmonella Typhimurium*. Операторот со храна и дава упатства на лабораторијата задолжена за анализи за да дејствува соодветно.

Прилог 3

Критериуми за утврдување серотипови на салмонела кои имаат значење за јавното здравје
Кога се утврдува кои се серотипови на салмонела се од значење за јавното здравје на кои се применуваат целите, треба да се земат во предвид следниве критериуми:

- (1) Најчестите серотипови на салмонела при салмонелози кај луѓето врз основа на податоците собрани преку националните системи за следење и системите за следење на Европската унија;
- (2) Патот на зараза (односно присуството на серотипови во засегнатите популации на животни и храна за животни);
- (3) Дали некој серотип покажува својства брзо да се прошири и предизвика заболување кај луѓето и животните и дали се има појавено во последно време и
- (4) Дали некои серотипови покажуваат зголемена вирулентност, на пример во однос на инвазивноста или отпорност на соодветни терапии на зарази кај луѓето.

Прилог 4

Дел А. Употреба на антибиотици

- (1) Не е дозволена употреба на антибиотици како специфичен метод за контрола и терапија на салмонелозата кај живината.
- (2) По пат на отстапување од став (1) на овој дел и во согласност со условите од точките 1), 2) и 3) од овој став и од став (3) на овој дел, антибиотиците одобрени во согласност со Законот за ветеринарно-медицинските препарати⁶ и Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за издавање на одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицински препарат, како и општите и посебните услови кои треба да ги исполни ветеринарно-медицинскиот препарат за ставање во промет⁷, можат да се употребат во следниве исклучителни околности:
 - 1) за третман на инфицирани јата со салмонела каде живината покажува клинички знаци на болеста на начин кој предизвикува непотребно страдање на животните, инфицираните јата кои се третирани со антибиотици, и понатаму се сметаат за заразена со салмонела. Во тој случај ќе бидат преземени соодветни мерки во матичните јата за да се намали колку што е можно повеќе ризикот од ширење на салмонела во останатиот дел од пирамидата за размножување;
 - 2) спасување на вреден генетски материјал во матични јатата, со цел да се формираат нови јата не заразени од салмонела, вклучувајќи ги и "елитните јата", јата од загрозеви видови, и јата што се чуваат за истражувачки цели; пилиња родени од јајца за ведење, собрани од живина третирана со антибиотици подлежат на земање на примероци во текот на фаза на одгледување, која има за цел да открие 1% од преваленцата на релевантниот вид на салмонела во границата на валидност од 95%;
 - 3) одобрување од страна на Агенцијата одделно за секој случај, за цели различни од целите за контрола на салмонела во јато кое е сомнително дека е инфицирано од салмонела, особено по епидемиолошки испитувања на појава на жариште предизвикано од храна или откривање на салмонела во објекти за ведење или во одгледувалиште. Јатата се сметаат за инфицирани со салмонела, ако земањето на мостри не се врши во согласност со одредбите од овој став.
- (3) Употребата на антибиотици подлежи на надзор и известување до Агенцијата. Оваа употреба треба да се базира, каде што е можно, на резултатите од бактериолошките примероци и на тестирање на приемчивост..
- (4) Одредбите наведени во овој прилог не се применуваат за супстанции, микроорганизми или препарати одобрени за употреба како адитиви за храна за животни, во согласност со член 43 ставови (1) и (6) и член 52 став (4) од Законот за безбедност на храната за животни⁸.

Дел Б. Употреба на вакцини

- (1) Не е дозволено употреба на живи вакцини во рамка на примена на мерките за превенција, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози, освен доколку производителот на ветеринарно медицински препарати не обезбеди соодветен метод за да ги издвои бактериолошките диви соеви на салмонела од вакциналните соеви.
- (2) Живите вакцини не се употребуваат за контрола на салмонела во рамките на примена на мерките за превенција, контрола и ерадикација на зоонози и предизвикувачи на зоонози кај кокошки несилки за време на производството, освен ако безбедноста за употреба е докажана и се живите вакцини се одобрени за таа цел, во согласност со Законот за ветеринарно-медицински препарати⁶.

(¹) Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот е усогласен со член 5 од Директивата на Комисијата Бр. 99/2003 за мерките за откривање и контрола на зоонози и други предизвикувачи на зоонози во сите релевантни фази на производството, преработката и дистрибуцијата, особено на ниво на примарно производство, вклучително и храна за животни, со цел да се намали нивната преваленца и ризикот по јавното здравје, (CELEX број 32003R0099);

(²) Законот за безбедност на храна е усогласен со член 7 од Регултивата (ЕЗ) Бр. 2160/2003 на Европскиот Парламент и на Советот од 17 Ноември 2003 година за контрола на салмонела и други предизвикувачи на зоонози кои се пренесуваат преку храна, (CELEX број 32003R2160);

(³) Законот за безбедност на храна е усогласен со Регултива на Европскиот Парламент и на Советот (ез) бр. 178/2002 од 28 јануари 2002 година за утврдување на општите принципи и барања на прописите за храна, за формирање на Европска управа за безбедност на храната и за утврдување на постапки за безбедност на храната, (CELEX број 32002R0178);

(⁴) Законот за нус-производи од животинско потекло е усогласен со Регултивата (ЕК) Бр. 1774/2002 на Европскиот Парламент и Совет од 3 октомври 2002 година со која се пропишуваат здравствените правила кои се однесуваат на нус-производи од животинско потекло кои не се наменети за исхрана на човекот, (CELEX број 32002R1774);

(⁵) Законот за квалитет на земјоделски производи е предмет на усогласен со Регултивата на Комисијата (ЕЗ) бр. 589/2008 од 23 јуни 2008 која ги пропишува посебните правилата за имплементирање на Регултивата на Советот (ЕЗ) бр 1234/2007 во врска со пазарни стандарди за јајца, (CELEX број 32008R0589);

(⁶) Законот за ветеринарно медицински препарати е усогласен со Директивата 2001/82/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 6 ноември 2001 година за код на Заедницата во врска со ветеринарно медицински-препарати, (CELEX број 32001L0082);

(⁷) Правилникот за формата и содржината на образецот на барањето за издавање на одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицински препарат, како и општите и посебните услови кои треба да ги исполни ветеринарно-медицинскиот препарат за ставање во промет е усогласен со Регултивата (ЕЗ) бр. 726/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 31 март 2004 година која ги пропишува постапките на Заедницата за одобрување и за надзор на медицинските производи за хумана и ветеринарна употреба и за основање на Европската Агенција За Лекови, (CELEX број 32004R0726);

(⁸) Законот за безбедност на храната за животни е усогласен со Регултивата (ЕЗ) бр. 1831/2003 на Европскиот парламент и на Советот од 22 септември 2003 година за адитиви за употреба во исхраната на животните, (CELEX број 32003R1831);

(⁹) Членот 81 од Законот за безбедност на храната е усогласен со членот 11 од Регултива на Европскиот Парламент и на Советот (ЕЗ) бр. 882/2004 од 29 април 2004 година за вршење службени контроли со цел да се утврди усогласеноста со законодавството за храна и храна за животни, како и со прописите за здравјето и благосостојбата на животните (CELEX број 32004R0882);

(¹⁰) Членот 14 од Правилник за посебните барања за храната од животинско потекло е усогласен со Оддел III од Анекс II од Регултивата (ЕЗ) бр. 853/2004 на Европскиот Парламент и на Советот од 29 април 2004 година за утврдување на посебни хигиенски правила за храна од животинско потекло (CELEX број 32004R0853);

(¹¹) Членот 9 став (1) од Правилникот за начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози и листа на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои се редовно предмет на мониторингот е усогласен со член 9 став (1) од Директивата на Комисијата бр. 99/2003 за мерките за откривање и контрола на зоонози и други предизвикувачи на зоонози во сите релевантни фази на производството, преработката и дистрибуцијата, особено на ниво на примарно производство, вклучително и храна за животни, со цел да се намали нивната преваленца и ризикот по јавното здравје, (CELEX број 32003R0099);